

# Frieda Vlaemynck:

## De Leuvense problematiek van het jaar 1968 in de Belgische dagbladers.

Licentiaatsverhandeling, Fac. Soc. Wet., Leuven 1972, 200 blz.

De geschiedenis van wat men steeds de Leuvense Kwestie heeft genoemd, trad in feite in een acute faze op 15 januari 1968 toen Leuven-Frans in zijn expansieplan bekend maakte dat de volledige franstalige afdeling van de Katholieke Universiteit definitief te Leuven zou blijven. Dit plan verwekte hevige reacties bij de nederlandstalige studenten en professoren die een weeklang tot een staking overgingen. Toen bleek dat de Inrichtende Macht van de K.U.L. op 4 februari geen akkoord kon bereiken over de expansie van de universiteit, eiste de Academische Raad van Leuven-Nederlands vanwege de regering een klare uitspraak. Het Leuvense probleem begon een politieke betekenis te krijgen: interpellatie in het parlement op 6 februari, val van de regering op 7 februari 1968.

Het leek ons interessant in deze eindverhandeling na te gaan hoe de Belgische dagbladers t.o.v. deze Leuvense Kwestie 1968 reageerde. De periode 15 januari 1968-7 februari 1968 verkozen we echter te verruimen tot 1 januari 1968-25 juni 1968 daar we wilden nagaan in welke mate het probleem ook voor en na de grote crisisperiode de aandacht van de Belgische dagbladers weerhield.

De methode die we voor onze studie hebben aangewend is deze van de inhoudsanalyse: hoe groot is de belangstelling door een bepaalde krant aan een probleem gehecht? (kwantitatieve analyse) (1) - welke richting gaat deze belangstelling uit? (kwalitatieve analyse) (1). In deze eindverhandeling wilden we meer concreet het laatstgenoemde punt bestuderen.

Alle informatie in alle Belgische dagbladen over de Leuvense Kwestie onderzoeken, zou ons met een onoverzichtelijke massa gegevens geconfronteerd hebben: een inhoudsanalyse vereist aldus op de eerste plaats een steekproef of "sampling". (1).

Bij deze steekproef maakten we geen gebruik van de mathematische methode die het toeval zo zuiver mogelijk laat spelen, doch wel van de zogenaamde gestratificeerde methode (2) die steunt op de redenering, inductie en deductie. In die zin hebben wij erover gewaakt dat de verschillende politieke en ideologische strekkingen van de Belgische dag-

bladers in onze steekproef aan bod kwamen. Daarbuiten moesten wij ook rekening houden met het feit dat én de franstalige én de nederlandstalige dagbladen studieobject moesten zijn; aan de basis van de polemieken rondom Leuven schulde immers een communautair probleem.

Anderzijds konden we ook niet voorbijgaan aan het feit dat franssprekend Brussel t.o.v. dit probleem een zeer persoonlijke mening heeft gehad.

De opeenvolgende stadia in de redenering leverden tenslotte de volgende steekproef: Vlaamstalige kranten: De Standaard/katholiek; Volksgazet/socialistisch; Het Laatste Nieuws/liberaal; Het Volk/christen-democratisch. Franstalige kranten: La Libre Belgique/katholiek; La Wallonie/socialistisch; La Dernière Heure/liberaal; La Cité/christen-democratisch. Franssprekend Brussel: Le Soir. Daar het hoofddoel van de eindverhandeling in de analyse van de inhoud der krantenartikels lag (Kwalitatieve analyse: Onderzoek naar het standpunt van de verschillende kranten t.o.v. het overhevelingsprobleem), hadden we enkel belangstelling voor de hoofdartikels binnenlandse politiek die ons inziens het duidelijkst en het meest rechtstreeks de opinie van een krant t.o.v. een binnenlands probleem te kennen geven.

De kwantitatieve analyse der artikels beperkten we tot een oppervlaktetelling. Bij de kwalitatieve analyse gingen we na hoe dikwijls de verschillende kranten elk van de argumenten van Leuven-Frans (3) of Leuven-Nederlands (4) in hun artikels ingeschakeld hadden en welke hun houding was t.o.v. deze argumenten. Bij de analyse van de krantenartikels zelf konden we bovendien een reeks argumenten weerhouden die niet tot de argumenten van Leuven-Frans of Leuven-Nederlands behoorden. Het leek ons interessant na te gaan in welke mate de negen kranten al dan niet voorstander waren van deze stellingnamen.

### Welke waren nu de interessantste besluiten die we uit onze studie konden trekken?

De Belgische dagbladers is een pers waarin objectieve informatie een onbestaand gegeven is, een illusie, een utopie.

Vooreerst dient opgemerkt te worden dat de Belgische kranten besmet worden door een vlaams- of een franstalige gezindheid die door dik en dun, te pas en te onpas, in hun artikels over Leuven tot uiting kwam.

Zowel de vlaamstalige als de franstalige kranten gingen in hun argumentatie zo te werk dat ze vochten voor de eigen rechten die ze door de oppositionele partij meenden aangetast te zien; de Vlaamse kranten gingen te keer tegen de argumenten van Leuven-Frans, de franstalige kranten gingen te keer tegen de argumenten van Leuven-Nederlands. Toch viel het ons op dat de nederlandstalige kranten meer geloof hechtten aan de argumentatie van hun eigen taalgerichtheid dan dat de franstalige zijde dit deed. De nederlandstalige pers was waarschijnlijk meer geëngageerd in de Kwestie Leuven dan de franstalige pers.

En wat met *Le Soir*, de krant die ons interesseerde omwille van het feit dat ze als spreekbuis van de francofone Brusselse bourgeoisie fungeerde? Ook deze krant kon haar gezindheid niet loochenen; ze viel immers de Vlamingen aan die in de Leuvense Problematiek hun rechten opeisten daar ze vreesde dat in Brussel een gelijkaardige situatie zou ontstaan ten nadele van de francofone Brusselaars.

Dat de Belgische dagbladpers niet alleen de berichtgeving aanpast aan haar vlaamstalige of haar franstalige gezindheid doch tevens aan haar politieke of ideologische gezindheid, kon in onze studie niet duidelijker naar voren komen. Onze pers geldt als het prototype van een politiek en ideologisch gebonden pers die niet waagt van de vastgestelde lijn af te wijken en dit zelfs tot in het naïeve toe. Bovendien viel het ons op dat binnen éénzelfde krant verschillende journalisten elkaar nooit tegenspraken in hun argumentatie over de Leuvense Kwestie; dit bewijst ons inziens op een zeer frappante wijze hoe sterk de censuur, veroorzaakt door de politieke lijn van het blad, in de Belgische dagbladpers doorweegt.

In onze studie kon zeer duidelijk een verschil geconstateerd worden in de wijze waarop de verschillende politieke strekkingen hun standpunt innamen ten opzichte van het overhevelingsprobleem.

De strekking die het meest interesse betoonde voor de Leuvense Kwestie en tevens de meest radicale houding aan de dag legde, was de katholiek-conservatieve strekking. Een gematigde houding konden we toeschrijven aan de christen-democratische strekking terwijl de liberale strekking een eerder neutrale houding aannam. De socialistische strekking scheen echter tamelijk onverschillig te staan t.o.v. het overhevelingsprobleem. Deze laatste legde er de nadruk op dat België op het

ogenblik van de Leuvense Kwestie geconfronteerd werd met veel grotere problemen die direct de arbeiders aanbelangden. Terzelftertijd maakte ze ook duidelijk dat de Leuvense Universiteit met de expansieplannen van het ganse Belgische hogeschoolonderwijs moest rekening houden. De christen-democratische strekking en de liberale strekking poogden eveneens de Leuvense Kwestie te relativieren doch in een veel mindere mate dan dat de socialistische strekking dit wilde doen. De christen-democratische kranten vestigden de aandacht op de noodzaak tot Economische Reconversie van bepaalde Vlaamse en Waalse gebieden. De liberale krachten wensten vooral de Vrije Universiteit van Brussel te verdedigen; ze zetten zich vooral schrap tegen het feit dat de Leuvense Universiteit aan het beheer van de Inrichtende Macht zou onttrokken worden daar ze vreesden dat op deze wijze eventueel alle vrije universiteiten zouden kunnen bedreigd worden door staatsinmenging.

Onze studie is aldus nogmaals een bevestiging van het feit dat ons Belgisch krantenwezen in een eng keurslijf zit vastgesnoerd: een vlaams- of franstalige gezindheid en een bepaalde politieke en ideologische gerichtheid die de berichtgeving verre van de objectiviteit houden. Wanneer onze pers uit dit keurslijf zal losraken blijft voorsporen een zeer groot vraagteken.

(1) KOSZYCK, K., PRUYS, H., *Wörterbuch zur Publizistik*, p. 40-44.

BOONE, L., *Methoden en technieken van het Kommunikatieonderzoek*, kurs. Kath. Univ. Leuven.

HENDRIKS, A., *Inhoudsanalyse van dagbladen - Methode en proeve van toepassing, Liber Amicum 1970*, p. 71-115.

(2) NOELLE Elisabeth, *Umfragen in der Massengesellschaft*.

(3) *Eindverhandeling An Mangez 1968: L'Attitude de la presse étrangère devant la crise de Louvain en janvier-février 1968*.

(4) Dossier Leuven: feiten, cijfers en beschouwingen. Werkboek samengesteld door een groep van Leuvense assistenten en navorsers, leden van Lo- van - Leuven 1968.